

SCENARIUSZ LEKCJI POKAZOWEJ

Opracowany w ramach projektu pt. „Szkoła Ćwiczeń w gminie Barcin”

numer POWR.02.10.00-00-3011/20

Nr i obszar przedmiotowy	Część I - obszar nauczania MATEMATYKA
Nazwa przedmiotu	Edukacja wczesnoszkolna
Poziom nauczania	Klasy I-III szkoły podstawowej
Liczba godzin lekcyjnych	2 godziny
Klasa	Klasa II B
Imię i nazwisko Autora/-ki/Autorów	Renata Dziurzyńska, Jolanta Gołębiwska
Nazwy szkoły:	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Brzechwy w Barcinie
Temat lekcji:	Kupuję, sprzedaję, resztę wydaję.

I. **Wstęp do scenariusza (wprowadzenie merytoryczne):**

W zapisach podstawy programowej I etapu edukacyjnego wskazano, że do zadań szkoły w zakresie edukacji wczesnoszkolnej należy, m.in. organizacja zajęć umożliwiających nabywanie doświadczeń poprzez zabawę, wykonywanie eksperymentów naukowych, eksplorację, przeprowadzanie badań, rozwiązywanie problemów w zakresie adekwatnym do możliwości i potrzeb rozwojowych na danym etapie oraz z uwzględnieniem indywidualnych możliwości każdego dziecka.

Proponowany scenariusz umożliwia realizację wskazanego zadania, jest

przykładem praktycznego zastosowania matematyki w codziennym życiu i jednocześnie zamiany nauki na zabawę. Taka forma uczenia się powoduje, że u dziecka utrwała się przekonanie, że nauka jest czymś ciekawym i przyjemnym. A dodatkowo nauka powiązana z codziennymi czynnościami „wchodzi do głowy” najszybciej, przez to staje się najbardziej skuteczną formą uczenia się. Prosta zabawa w sklep, która przebiega według pomysłu dzieci umożliwia doskonalenie wielu umiejętności, m.in. planowania i organizacji pracy, przeliczania, dodawania, odejmowania. Podczas zabawy dzieci przyswajają sobie różne reguły, zapamiętują je i stosują w odpowiednim momencie, np. zasady savoir – vivre. Savoir-vivre, czyli ogłada, dobre maniery, bon-ton, konwenans towarzyski, kindersztuba. Rozumie się to jako znajomość obyczajów i form towarzyskich, reguł grzeczności, umiejętność postępowania w życiu i radzenia sobie w różnych sytuacjach. Wyrażenie savoir-vivre pochodzi z języka francuskiego: savoir (wiedzieć) i vivre (żyć). Savoir-vivre przetłumaczyć można jako sztuka życia. Zasady savoir-vivre'u dotyczą przede wszystkim kilku głównych dziedzin życia: - nakrywania, podawania do stołu i jedzenia, - wyglądu, prezencji (np. postawy, higieny) i właściwego ubioru, - form towarzyskich (np. w miejscu pracy, w rodzinie, na przyjęciach), - komunikacji (także telefonicznej i internetowej), - zachowania się w szczególnych sytuacjach w tym zachowanie w sklepie, ze szczególnym uwzględnieniem zwrotów grzecznościowych takich jak: proszę, dziękuję, przepraszam, dzień dobry, do widzenia. Im lepsze opanowanie zasad kulturalnego zachowania się, tym lepsze samopoczucie, większe poczucie bezpieczeństwa i możliwości nawiązywania i utrzymania kontaktów z innymi. Dziecko jest aktywne, kiedy uczy się czegoś, co sprawia mu przyjemność i wywołuje w nim entuzjazm. Przy takim podejściu do uczenia się, bardzo ważna jest rola, jaką pełni nauczyciel. Nauczyciel, który pozwala dzieciom swobodnie się bawić i doświadczać, który na co dzień wykorzystuje w swej praktyce metody aktywizujące, jest przede wszystkim organizatorem procesu uczenia się jego

uczniów. Planuje takie aktywności uczniów, które wyposażają dzieci w umiejętności przydatne w dorosłym życiu. Należą do nich przede wszystkim:

- **budowanie relacji i współpraca w zespole**, czyli umiejętność komunikowania się z innymi: empatia, jasne i zrozumiałe przekazywanie komunikatów, aktywne słuchanie i umiejętność zadawania pytań, zdolność do kompromisu, umiejętność budowania dobrej i życzliwej atmosfery pracy;
- **kreatywność**, czyli umiejętność wyszukiwania różnych nieszablonowych rozwiązań określonego problemu, gotowość do wykraczania poza schematy i innowacyjność, to nieustanna postawa twórcza, przejawiająca się w takim sposobie myślenia, który obfituje w powstawanie nowych idei i pomysłów, oryginalnych rozwiązań, nietuzinkowych skojarzeń czy powiązań.

II. **Zagadnienie metodyczne stanowiące podstawę przygotowania lekcji / cele dla praktykanta/młodego nauczyciela w zakresie rozwijania kompetencji metodycznych.**

1. Rozwijane kompetencje metodyczne w zakresie:

- konstruowania scenariusza lekcji z uwzględnieniem trzelementowej struktury (część wstępna, właściwa i końcowa),
- formułowanie celów lekcji - zarówno celów ogólnych jak i szczegółowych (operacyjnych),
- doboru odpowiednich strategii nauczania - uczenia się: w przypadku analizowanej lekcji zastosowano strategię uczenia się przez swobodne działanie i zabawę. Zorganizowano zajęcia tak, aby uczeń mógł zrozumieć, zapamiętać i odtworzyć. Zabawy dzieci zawsze zawierają w sobie znamiona eksperymentu naukowego. Dzieci zwykle są całkowicie pochłonięte zabawą – wykorzystują w jej trakcie typowe zabawki lub inne przedmioty; w zabawie nadają rzeczom swoiste znaczenie, co wynika z ich

dotychczasowych doświadczeń, wniosków płynących z porównywania i przekształcania informacji.

- doboru metod pracy, które pozwolą na realizację określonych zadań, a przez to osiągnięcie założonych celów.
- zwrócenia uwagi na cel wychowawczy, czyli kulturę zachowania: uprzejmość, uważność, cierpliwość.

2. Kompetencje kluczowe kształtowane podczas lekcji:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, poprzez formułowanie i wyrażanie swoich argumentów w mowie w przekonujący sposób, odpowiednio do kontekstu,
- kompetencje matematyczne, poprzez wykorzystywanie matematycznych sposobów myślenia,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się, poprzez określenie swoich możliwości, uczenie się i pracy w grupie oraz indywidualnie, poszanowanie różnorodności innych osób i ich potrzeb, gotowość do pokonywania uprzedzeń i osiągnięcia kompromisu,
- kompetencje językowe poprzez wyrażanie i interpretowanie pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) oraz językowej interakcji w odpowiedniej i kreatywnej formie w pełnym zakresie kontekstów społecznych i kulturowych – w edukacji i szkoleniu, pracy, domu i czasie wolnym.

III. Dział programowy z podstawy programowej/zagadnienia programowe

Ważenie. Przeliczanie pieniędzy.

IV. **Treści nauczania/uczenia się**

Treści kształcenia:

Edukacja matematyczna

3) w zakresie pomiaru:

b) potrafi ważyć przedmioty; różnicuje przedmioty cięższe, lżejsze; wie, że towar w sklepie jest pakowany według wagi.

4) w zakresie obliczeń pieniężnych:

a) zna będące w obiegu monety i banknot o wartości 10 zł; zna wartość nabywczą monet i radzi sobie w sytuacji kupna i sprzedaży.

b) dokonuje obliczeń szacunkowych w różnych sytuacjach życiowych.

Edukacja polonistyczna

1) w zakresie umiejętności społecznych warunkujących porozumiewanie się i kulturę języka,

b) w kulturalny sposób zwraca się do rozmówcy, mówi na temat, zadaje pytania i odpowiada.

V. Cele ogólne lekcji (kierunki dążeń pedagogicznych w obszarze wiadomości, umiejętności, postaw)

Obszar wiadomości:

- utrwalenie wiadomości z zakresu jednostek miar i wag,
- wzbogacenie słownictwa związanego z ważeniem, przeliczaniem pieniędzy, robieniem zakupów, stosowaniem zwrotów grzecznościowych.

Obszar umiejętności:

- doskonalenie umiejętności obliczeń szacunkowych w różnych sytuacjach życiowych,
- rozwijanie umiejętności wypowiedzania się i słuchania innych,
- rozwijanie umiejętności ważenia przedmiotów,
- doskonalenie umiejętności przeliczania pieniędzy.

Obszar postaw:

- stosowanie zasad savoir-vivre, ze szczególnym uwzględnieniem kulturalnego sposobu zwracania się do rozmówcy,
- kształtowanie postawy odpowiedzialności za efekty pracy zespołowej.

VI. Cele ucznia sformułowane jako czynności / wymagania

Uczeń :

- wskazuje przedmioty cięższe i lżejsze,
- oblicza wartość zakupu,
- rozpoznaje monety i banknoty,
- używa zwrotów grzecznościowych podczas zabawy w sklep,
- przelicza pieniądze w zakresie 100,
- rozwiązuje proste zadania tekstowe związane z płaceniem,

- poprawnie zapisuje działania.

VII. Metody/techniki pracy z uczniami oraz wskazanie, jakie kompetencje kluczowe uczniowie kształtują/doskonalą podczas lekcji:

Metody nauczania:

- podająca: wyjaśnienie,
- problemowe aktywizujące: zabawa tematyczna, rozmowa kierowana,
- eksponująca: pokaz,
- praktyczna: ćwiczenia przedmiotowe.

Formy pracy:

- zbiorowa jednolita,
- grupowa jednolita,
- indywidualna jednolita.

VIII. Środki dydaktyczne (wykorzystane przez uczniów oraz przez nauczyciela):

- teksty wierszy i opowiadania,
- napis nad wejściem do sali CENTRUM HANDLOWE,
- wagi szalkowe i elektroniczne (najlepiej po dwie, jeśli to możliwe),
- karty pracy,

- kartoniki, pisaki, nożyczki do przygotowania „etykiet” sklepowych,
- szablony monet i banknotów 10 zł, 20 zł, 50 zł, 100 zł, 1zł, 2zł i 5zł,
- zabawki: samochodzik, miś, lalka, lornetka, piłka, itp.,
- artykuły spożywcze: lizak, cukier, czekolada, mleko, masło, jogurt, itp.,
- artykuły papiernicze: zeszyt, ołówek, długopis, kredki, gumka, itp.,
- artykuły sportowe: skakanka, ringo, piłki, itp.,
- artykuły owocowo - warzywne: jabłko, kiwi, cytryna, itp.,
- artykuły drogeryjne: perfum, dezodorant, mydło, itp.,
- etykiety z cenami dla każdego produktu,
- listy z zakupami dla każdego dziecka.

IX. **Przebieg lekcji z podziałem na część wstępną, właściwą i końcową¹**

I. Część wstępna

1. Wprowadzenie w tematykę lekcji

Nauczyciel czyta uczniom utwór Czesława Janczarskiego „Gdzie się co kupuje?” **ZAŁĄCZNIK 1**

Po przeczytaniu opowiadania nauczycielka zadaje dzieciom pytania:

- O co poprosiła mama Ani? Kto chciał wyręczyć dziewczynkę w robieniu zakupów? Dlaczego misiowi nie udało się pomóc Ani? Gdzie miś powinien szukać syropu od kaszlu, a gdzie pieczywa? Czy komuś z Was zdarzyła się kiedyś podobna pomyłka?

¹Zalecane jest również uwzględnienie materiałów i zadań rozszerzających (dla uczniów zdolnych, zainteresowanych daną tematyką oraz uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się).

2. „Szukam błędów” praca samodzielna dzieci – uczniowie otrzymują w parach tekst wiersza Jana Brzechwy „Kaczka Dziwaczka” **ZAŁĄCZNIK 2**. Za zadanie mają odszukać błędy, które popełniła kaczka w robieniu zakupów. Wskazany uczeń odczytuje wiersz.

3. Podanie celów lekcji. Nauczyciel zawiesza na tablicy:

- Cele lekcji:
 - zgodnie i aktywnie współpracujesz w zespole,
 - weźmiesz udział w zabawie w sklep,
 - zważysz różne towary,
 - rozmienisz pieniądze i zapłacisz nimi za zakupy.

- pytanie kluczowe

Dlaczego ważna jest umiejętność posługiwania się pieniędzmi oraz umiejętność ważenia?

II. Część główna

3. „Co kupiłem, w którym sklepie?”- zabawy dydaktyczne rozwijające zmysły dzieci.

A) Zagadki rozwijające zmysł dotyku

W nieprzezroczystych workach z folii nauczycielka ukrywa różne przedmioty, zaprasza dzieci, które chciałyby odgadnąć, co kryją worki. Nauczycielka mówi dzieciom, iż mogą potrząsać workami, dotykać ich. Prosi, by dzieci wymieniły branżę sklepu, w którym można kupić dany produkt i odłożyły go przy odpowiednim stanowisku.

B) Zagadki rozwijające zmysł smaku

Następny etap zabawy polega na odgadywaniu nazw rzeczy z zawiązanymi oczami. Nauczycielka wybiera chętne osoby, które odgadują nazwy rzeczy, których nie widzą, posługując się zmysłem smaku. Prosi, by dzieci wymieniły branże sklepu, w którym można kupić dany produkt i odłożyły go przy odpowiednim stanowisku. Rzeczy, które przygotowuje nauczycielka, nie powinny się powtarzać. Mogą to być owoce, warzywa, oraz różne inne rzeczy.

C) Zagadki rozwijające słuch i koncentrację

Kolejnym etapem zabawy są zagadki słuchowe. Nauczycielka czyta dzieciom zagadki - **ZAŁĄCZNIK 3**, a zadaniem dzieci jest odgadnięcie zagadki i wskazanie przedmiotu z zagadki, nazwanie branży sklepu, w którym może się pojawić ten przedmiot i odłożenie go przy odpowiednim stanowisku.

D) Zagadki rozwijające słuch fonemowy

Ostatnim etapem zabawy jest rozwiązywanie zagadek sylabowych. Nauczycielka rozkłada na dywanie różne obrazki - **ZAŁĄCZNIK 4**, wypowiada pierwszą głoskę wyrazu, a zadaniem dzieci jest wskazanie obrazka, który zaczyna się na tę głoskę, wyklaskanie nazwy przedmiotu, dopasowanie obrazków do wybranego sklepu. Po zakończeniu zabawy nauczycielka pyta dzieci, które zadanie było najtrudniejsze? Dlaczego? Czy znaliście wszystkie wymienione nazwy sklepów? Przypomnienie rodzajów wag i ich zastosowania.

4. „Zabawy z ważeniem przedmiotów” – dzieci otrzymują wagi szalkowe. Nauczyciel prosi o zważenie warzyw, owoców, mąki, cukru itp. Dzieci podchodzą do przygotowanego stanowiska i wybierają produkty do zważenia.
5. „Co to jest kupowanie?” - Nauczyciel wyjaśnia, że kupowanie to wymienianie pieniędzy na potrzebne towary. Aby coś kupić w naszych czasach, potrzebne są pieniądze. Uczniowie szukają, gdzie wpisane są

nominały, znaki wodne na banknotach.

6. „Rozmieniam pieniądze” – zabawa w parach. Dzieci otrzymują na parę zestaw imitacji pieniądza oraz kartę pracy - **ZAŁĄCZNIK 5**. Zadaniem dzieci jest rozmienianie pieniędzy.
7. „Ile zapłacę?” - obliczanie sum i różnic - **ZAŁĄCZNIK 6**. Dzieci otrzymują kartę pracy, na której wykonują dodawanie i odejmowanie. Te same działania pokazują też na imitacji banknotów i monet.
8. „Zabawa w sklep” – w sali przygotowanych jest 6 stanowisk: sklep z zabawkami, z owocami i warzywami, papierniczy, sportowy, spożywczy, drogeria. Dzieci losują kartki z nazwą klient lub sprzedawca dla danego sklepu. Utworzone grupy przygotowują ceny na szablonach - **ZAŁĄCZNIK 7**, układają towar na półkach, otrzymują zestaw imitacji pieniędzy oraz losują kartki z zakupami - **ZAŁĄCZNIK 8**. Otrzymują również torbę na zakupy. Po krótkiej zabawie następuje wymiana w grupie sprzedających.

III. Zakończenie

9. „Moje wrażenia po zakupach” – dzieci spontanicznie wypowiadają się, co było trudne, która rola bardziej mu odpowiadała sprzedawcy czy kupującego.
10. Wypowiedzi na temat pytania kluczowego

Dlaczego ważna jest umiejętność posługiwania się pieniędzmi oraz umiejętność ważenia?

IV. Literatura(w tym źródła elektroniczne):

1. Connie M. Moss, Susan M. Brookhart, *Cele uczenia się. Jak pomóc uczniom zrozumieć każdą lekcję*, Wydawnictwo: CEO, Warszawa, 2014.
2. Gruszczyk - Kolczyńska E., *Dziecięca matematyka*, Wydawnictwo: WSiP, Warszawa, 1997.
3. Kozieł J., *Matematyka na szóstkę*, Wydawnictwo: Olimp, 2014.
4. Krzemiński P., *Szkoła na szóstkę. Obliczenia pieniężne*, Wydawnictwo: Wilga, Warszawa, 2020.
5. Paczesna A., Doroszuk S., *Mistrzynie matematyczny*, Wydawnictwo: Olimp, 2017.
6. Sterna D. (red.), *Uczę w klasach młodszych. Przykłady oceniania rozwojowego Szkołach Uczących się*, Wydawnictwo: CEO, Warszawa, 2015.

V. **Załączniki do scenariusza – jeśli dotyczy** (np. karty pracy, zestawy ćwiczeń dla uczniów, teksty źródłowe, ilustracje):

1. Załącznik nr 1:

„Gdzie się co kupuje?” Czesław Janczarski

Mama poprosiła Anię, aby poszła do sklepu po chleb i syrop od kaszlu. Pieniądze położyła na stole, gdy Ania pobiegła do łazienki, żeby się umyć i uczesać. Uszatek przechylił głowę na bok i pomyślał: „Wyręcę Anię”. Wziął pieniądze ze stołu, wziął siatkę na zakupy i pobiegł do sklepu spożywczego. Stał przed ladą.

-Poproszę o syrop od kaszlu- powiedział.

-Misiuniu- odpowiedziała pani z za lady- idź do apteki. O tam jest apteka, po przeciwnej stronie ulicy.

Pobiegł Uszatek do apteki. Stał przy ladzie.

-Poproszę o chlebek- szepnął niepewnie

-Chlebek?- zdziwiła się pani sprzedająca leki. –Tu jest apteka, Misiuniu. Idź do sklepu spożywczego. O, tam jest ten sklep, po przeciwnej stronie ulicy.

Wyszedł Uszatek z apteki. Było mu bardzo przykro, że nie umiał wyręczyć Ani. Na ulicy spotkał Anię. Dziewczynka wybiegła zaraz za Uszatkiem.

-Oj, Misiu, Misiu!- pokiwała głową. A potem wytłumaczyła niedźwiadkowi, gdzie się co kupuje.

źródło: Czesław Janczarski “Nowi przyjaciele Misia Uszatka”

2. Załącznik nr 2:

„Kaczka Dziwaczka” Jan Brzechwa

Nad rzeczką opodal krzaczka,
Mieszkała kaczka-dziwaczka,

Lecz zamiast trzymać się rzeczki,
Robiła piesze wycieczki.

Raz poszła więc do fryzjera:
"Poproszę o kilo sera!"

Tuż obok była apteka:
"Poproszę mleka pięć deka"

Z apteki poszła do praczki
Kupować pocztowe znaczki.

Gryzły się kaczki okropnie:
"A niech tę kaczkę gęś kopnie!"

Znosiła jaja na twardo
I miała czubek z kokardą,

A przy tym, na przekór kaczkom,
Czesła się wykałaczką.

Kupiła raz maczku paczkę,
By pisać list drobnym maczkiem.

Zjadając tasiemkę starą,
Mówiła, że to makaron.

A gdy połknęła dwa złote,
Mówiła, że odda potem.

Martwiły się inne kaczki:
"Co będzie z takiej dziwaczki?"

Aż wreszcie znalazł się kupiec:
"Na obiad można ją upiec!"

Pan kucharz kaczkę starannie
Piekł, jak należy, w brytfannie.

Lecz zdębiał, obiad podając,
Bo z kaczki zrobił się zając.

W dodatku cały w buraczkach,
Taka to była dziwaczka!
źródło: Jan Brzechwa "Kaczka Dziwaczka"

3. Załącznik 3

ZAGADKI:

Mogą być w muzyka dłoniach albo należeć do słońca. (trąbka)

Z czego można zbudować domy, mosty i wieże? Nie zepsujesz zabawki
choć na części rozbierzesz. (klocki)

Mają nazwy jednakowe lecz wyglądają inaczej. Jedna tnie zębami drewno
druga po boisku skacze. (piłka)

Choć dziurek w nim sporo, łątać ich nie trzeba.
Zjem go z apetytem, razem z kromką chleba. (ser)

Słodki, pachnący, zdrowy, wiśniowy, malinowy.
Bardzo Ci smakuje. Chleb nim posmarujesz. (dżem)

Rosną na zagonach, pod zielonym krzaczkiem.
A jesienią po wykopkach, zjemy je ze smaczkiem (ziemniaki)

Plasterek w herbacie żółty pływa, jak się owoc ten nazywa? (cytryna)

Końce jej ujmę w ręce, co podskoczę, to się kręcę,
pod stopami i nad głową ona śmiga wciąż na nowo. (skakanka)

źródło: zasoby Internetu

4. Załącznik nr 4: obrazki z produktami z różnych sklepów

źródło: opracowanie własne: Renata Dziurzyńska, Jolanta Gołębiowska

5. Załącznik nr 5:

ROZMIEN PIENIĄDZE NA MONETY

10 Zł,

20 Zł,

ROZMIEN PIENIĄDZE NA BANKNOTY

100 Zł,

50 Zł,

20 Zł

ROZMIEN PIENIĄDZE NA MONETY I BANKNOTY

20 Zł,

30 Zł,

60 Zł,

90 Zł,

100 Zł

źródło: opracowanie własne: Renata Dziurzyńska, Jolanta Gołębiowska

6. Załącznik nr 6:

Przeczytaj ceny towarów. Oblicz, ile dzieci zapłacą w sklepie.

Jabłka 3 zł, ogórki 5 zł, pomidor 8 zł, banany 6 zł, chleb 4 zł, bułka 1 zł, masło 6 zł, mleko 2 zł, czekolada 5 zł, cukier 3 zł, ser 12 zł, kielbasa 16 zł, schab 14 zł, lizak 1 zł, dżem 4 zł, nutella 14 zł, woda 2 zł, sok 4 zł,

Kasia kupiła 3 bułki, chleb, masło, dżem, pomidory.

Julek kupił ser, 2 butelki wody, mleko, banany.

Olga kupiła ogórki, pomidory, jabłka, 3 lizaki, cukier.

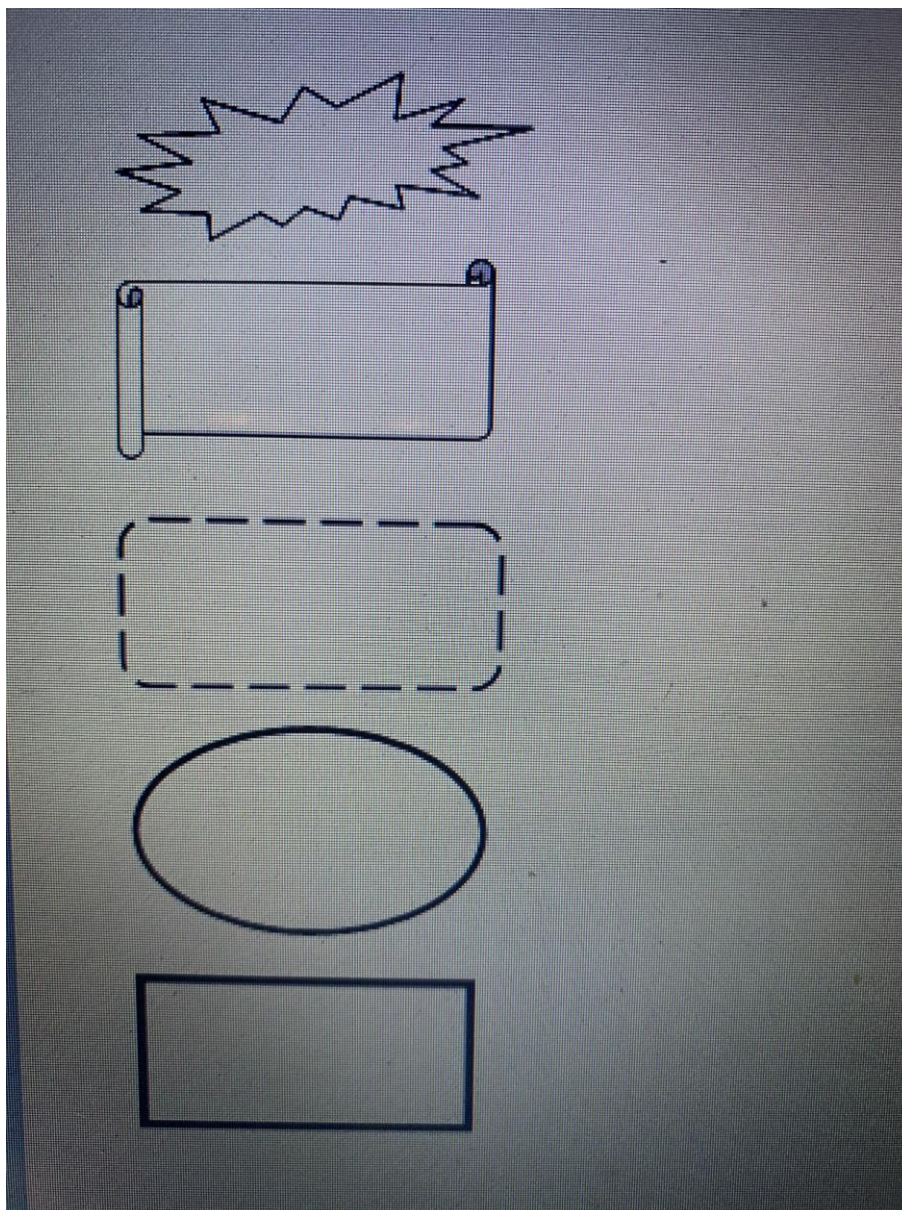
Dominik kupił schab, chleb, 2 soki, wodę,

Karolina kupiła nutellę, kielbasę, ser, cukier, 4 bułki.

źródło: opracowanie własne: Renata Dziurzyńska, Jolanta Gołębiewska

7. Załącznik nr 7: szablon cen

źródło: opracowanie własne: Renata Dziurzyńska, Jolanta Gołębiwska

8. Załącznik nr 8:

Mleko Chleb Proszek jabłko kółko ringo	Szampon Lalka Wędliny ser paletki do tenisa
pomidor ogórek zeszyt gumka długopis	mydło ekierka linijka kredki jogurt
skakanka 2 lizaki cukier płyn do prania pomidor	herbata gra stolikowa perfumy dezodorant banan

źródło: opracowanie własne: Renata Dziurzyńska, Jolanta Gołębiewska

Renata Dziurzyńska

Jolanta Gołębiewska

.....
podpis Autora/-ki / Autorów